

Oplegvel Collegebesluit

Portefeuille H. van der Molen
Auteur Dhr. J.S. Raksowidjojo
Telefoon 5114043
E-mail: jsraksowidjojo@haarlem.nl
SZW/BB Reg.nr. 2008/193838
Bijlage: A
B & W-vergadering van 3 februari 2009

Onderwerp

Evaluatie noodopvang asielzoekers

DOEL: Besluiten

Het betreft hier een evaluatie van de noodopvang asielzoekers in Haarlem (periode 2007 - 2008 tot heden) en een verzoek tot een bijdrage in de kosten van levensonderhoud voor de 3 overgebleven gezinnen (5 volwassenen en 7 kinderen) in 2009 uit de noodopvang, ad. € 41.000.

Het college besluit op basis van haar uitvoerende bevoegdheid over de noodopvang van asielzoekers.

B&W

1. Het college neemt kennis van de evaluatie ‘noodopvang asielzoekers Haarlem 2007 - 2008 tot heden’;
2. Het college stelt in 2009, ad. € 41.000 a fonds perdu beschikbaar aan Stem in de Stad ten behoeve van kosten levensonderhoud van de 3 gezinnen en brengt dit ten laste van de bijzondere bijstand post armoedebestrijding.
3. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit
4. Het college stuurt dit ter informatie naar de commissie.

COLLEGE BESLUIT

Onderwerp: Evaluatie noodopvang asielzoekers
--

Inleiding

De gemeente Haarlem biedt vanaf september 2003 noodopvang aan specifieke groepen (uitgeprocedeerde) asielzoekers. De uitvoering hiervan ligt in handen van Stichting Stem in de Stad. De noodopvang werd in het begin gefinancierd uit de WWB, Bijzondere Bijstand. Vanaf 2006 tot heden (2008) worden de kosten gedekt uit de Kabelgelden, waarbij in 2008 voor de laatste keer vanuit de Kabelgelden.

In het bestuursakkoord dat tussen de Staatssecretaris van Justitie en de VNG op 25 mei 2007 over de pardonregeling is afgesloten is afgesproken, dat de gemeentelijke noodopvang *in samenhang met de realisatie van de pardonregeling uiterlijk eind 2009* dient te worden beëindigd.

In verband hiermee is Stem in de Stad op ons verzoek, ingaande 2008 gestart met de afbouw van de noodopvang in Haarlem. De afbouw verliep voortvarend. Vele (ex)asielzoekers in de noodopvang zijn in de afgelopen periode in aanmerking gekomen voor een verblijfstitel als gevolg van de pardonregeling. Anderen kregen het verblijfstitel via de reguliere asielprocedures.

Stem in de Stad verwacht echter dat zij volgend jaar nog 3 gezinnen (5 volwassenen en 7 kinderen) overhoudt, die hun procedure afwachten in het kader van schrijnendheid c.q. buitenschuld criterium en dus nog noodopvang behoeven.

We stellen voor de kosten van levensonderhoud voor deze gezinnen in 2009 op ons nemen à € 41.000.

Bijgaand treft u de evaluatie aan.

Besluitpunten college

1. Het college neemt kennis van de evaluatie 'noodopvang asielzoekers Haarlem 2007 - 2008 tot heden';
2. Het college stelt in 2009 € 41.000 a fonds perdu beschikbaar aan Stem in de Stad ten behoeve van kosten levensonderhoud van de 3 gezinnen en brengt dit ten laste van de bijzondere bijstand post armoedebestrijding.
3. De betrokkenen ontvangen daags na besluitvorming informatie over dit besluit
4. Het college stuurt dit ter informatie naar de commissie.

Beoogd resultaat

Met het verstrekken van levensonderhoud aan de 3 overgebleven gezinnen uit de huidige noodopvang in 2009 wordt voorkomen dat zij op straat komen te staan.

Betrokkenen worden hiermee vervolgens in staat gesteld hun procedure in het kader van schrijnendheid c.q. buitenschuld criterium af te wachten.

Argumenten

Zoals eerder gemeld, is in het bestuursakkoord tussen de Staatssecretaris van Justitie en de VNG van 25 mei 2007 over de pardonregeling afgesproken, dat de gemeentelijke noodopvang *in samenhang met de realisatie van de pardonregeling uiterlijk eind 2009* dient te worden beëindigd. De opvang van genoemde 3 gezinnen valt nog ruimschoots binnen deze afgesproken termijn.

Kanttekeningen

Wij gaan er van uit dat in 2009 bekend zal worden wat het eindresultaat is van hun procedure van schrijnendheid c.q. buitenschuld criterium. Het verstrekken van de kosten van levensonderhoud door de gemeente geldt in principe voor het jaar 2009. Mocht het nog toch langer duren, dan verwachten wij dat de rijksoverheid de verdere opvang op zich neemt.

Uitvoering

De kosten levensonderhoud ad. € 41.000 wordt a fonds perdu beschikbaar gesteld aan Stem in de Stad ten behoeve van de verzorging van de 3 gezinnen in 2009.

Bijlage:

Bijlage A:

‘Evaluatieverslag 2007 en 2008 tot heden - Noodopvang asielzoekers in Haarlem’

Het college van burgemeester en wethouders

*Evaluatie 2007 en 2008 tot heden
Noodopvang asielzoekers in Haarlem*

*Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Johan Raksowidjojo
November 2008*

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding
2. De noodopvang
 - 2.1 doel
 - 2.2. doelgroepen
 - 2.3 criteria voor toelating tot de opvang
3. De praktijk van de noodopvang in Haarlem 2007 – 2008 tot heden
 - 3.1 2007
 - Opvang
 - Hulpvragen
 - Aantal cliënten
 - 3.2 Generaal Pardon
 - 3.3 2008 tot heden
4. Ontwikkelingen in de opvang op rijksniveau
5. Afbouw / beëindiging noodopvang
6. Zorgpunten
7. Samenvatting / conclusie
8. Voorstel

1. Inleiding

De gemeente Haarlem biedt vanaf september 2003 noodopvang aan specifieke groepen (uitgeprocedeerde) asielzoekers. De uitvoering hiervan ligt in handen van Stichting Stem in de Stad (SidS). De noodopvang werd in het begin gefinancierd uit de WWB, Bijzondere Bijstand. Vanaf 2006 tot heden (2008) worden de kosten gedekt uit de Kabelgelden.

Aanleiding voor de noodopvang was het gegeven dat de gemeente geconfronteerd wordt met asielzoekers die niet (meer) worden toegelaten tot overheidsvoorzieningen en de schrijnende situaties waarin deze mensen als gevolg daarvan kunnen verkeren.

Hierbij treft u de evaluatie van de noodopvang van 2007 tot heden aan.

In het hierna volgende wordt allereerst aangegeven wat het doel van de noodopvang is, wie de doelgroepen vormen en aan welke criteria men moet voldoen om voor de noodopvang in aanmerking te komen.

Vervolgens wordt aangegeven wat de ervaringen in de afgelopen 2 jaren waren: aantal opgenomen personen, de opvang/accommodatie, de hulpvragen, noodopvang pardonners, ontwikkelingen in de noodopvang op rijksniveau, de afbouw noodopvang en zorgpunten. Ook worden een aantal relevante ontwikkelingen op rijksniveau benoemd.

2. De noodopvang

2.1. doel

Het doel van de tijdelijke en beperkte noodvoorziening is om aan mensen uit één van de doelgroepen (zie onder 2.2) voor wie dat noodzakelijk is, een sobere en tijdelijke noodopvang te bieden. De opvangperiode dient benut te worden voor het realiseren van terugkeer of voor het realiseren van een andere, structurele, opvang (het 'einddoel' is afhankelijk van de individuele situatie).

2.2. doelgroepen

Bij aanvang van de noodopvang zijn de volgende doelgroepen bepaald:

Asielzoekers die in procedure zijn van een herhaald asielverzoek of bezig zijn een herhaald asielverzoek in te dienen.

Deze groep is te onderscheiden in twee categorieën: aanvragers die binnen 48 uur niet ontvankelijk worden verklaard omdat er onvoldoende nieuwe feiten en omstandigheden worden aangevoerd (dit ter toetsing door de rechter) en aanvragers die wel worden toegelaten tot de procedure en de beslissing op het verzoek in Nederland van overheidswege (IND) dan wel op last van de rechter, mogen afwachten. Deze mensen verblijven legaal in Nederland maar zonder enige voorziening.

Asielzoekers waarvan het asielverzoek in het Aanmeldcentrum (AC) is afgedaan en voor wie een verzoek om een voorlopige voorziening bij de rechtbank is ingediend.

Het gaat hierbij om asielzoekers die in het kader van de zgn. 48-uursprocedure in het Aanmeldcentrum direct een KONO (Kennelijk Ongegrond/Niet Ontvankelijke-beschikking) krijgen van de IND. Zij worden geacht voor zichzelf te zorgen, ook indien tegen deze KONO-beschikking beroep is ingesteld en om een Voorlopige Voorziening (VoVo) is verzocht bij de Vreemdelingenkamer van de Arrondissementsrechtbank.

De uitkomst van deze rechtsprocedure, die 14 dagen kan duren, mag in Nederland legaal worden afgewacht, echter zonder enige voorziening. Indien het beroep en/of de vovo wordt toegewezen, krijgt de asielzoeker alsnog opvang van het COA.

Voor deze doelgroep zijn 2 plaatsen (10% van de totale opvangcapaciteit) gereserveerd.

Mensen waarvoor het op medische gronden onverantwoord is dat zij buiten de opvang verblijven en

Mensen die een aanvraag hebben ingediend voor een verblijfsvergunning op humanitaire gronden en die naar het oordeel van de toetsingscommissie van de noodopvang schrijnend zijn

Indien er geen asielverzoek (meer) loopt, maar nog wel een aanvraag op reguliere (bijvoorbeeld medische) gronden, die in Nederland mag worden afgewacht, dan is de aanvrager desondanks geheel uitgesloten van voorzieningen. Ook dan staat de vreemdeling op straat zonder onderdak, voedsel, inkomen en verzekering. Vaak verbleven deze mensen tijdens de asielprocedure in de reguliere opvang (COA).

Naast deze 4 doelgroepen is er nog een vijfde doelgroep, namelijk:

Uitgeprocedeerden die actief en controleerbaar meewerken aan terugkeer, maar die feitelijk niet uitzetbaar zijn, omdat ze (nog) niet over de benodigde papieren beschikken.

Deze groep zal nauwelijks meer beroep hoeven doen op de noodopvang, aangezien – o.m. op basis van het Terugkeerbeleid 2004 – het grootste deel van deze groep, tot het moment van daadwerkelijke terugkeer, opvang van rijksoverheidswege behoudt.

2.3. criteria voor toelating tot de noodopvang

Toelating tot de noodopvang is gerelateerd aan strikte criteria. Een onafhankelijke toetsingscommissie toetst asielzoekers die zich aanmelden voor de noodopvang op deze criteria. De leden van de toetsingscommissie zijn aangezocht en aangesteld door Stem in de Stad. De uitspraak van de toetsingscommissie over toelating tot de opvang en/of beëindiging van de opvang is bindend.

De criteria om voor opvang in aanmerking te komen, zijn:

- betrokkene moet woonachtig zijn in Haarlem of de Haarlemmermeer met uitzondering van asielzoekers met voorlopige voorziening uit het Aanmeldcentrum;
- betrokkene moet onder één van de hierboven vermelde doelgroepen vallen;
- betrokkene moet letterlijk zonder voorzieningen op straat staan;
- betrokkene is bereid inspanningen te verrichten gericht op vertrek of op een realistisch perspectief voor opvang in de reguliere voorzieningen. Hiervoor wordt een contract getekend bij aanvang van opvang;
- de opvang geldt voor maximaal 6 maanden, of zoveel eerder wanneer het project afloopt;
- de toetsing voor opvang gebeurt op voorhand onder de verantwoordelijkheid van de aan te stellen coördinator en controle achteraf door de toetsingscommissie;
- 10% van de opvangplaatsen wordt gereserveerd voor asielzoekers uit de aanmeldcentra.

3. De praktijk van de noodopvang in Haarlem 2007-2008 tot heden

3.1 2007

Het jaar 2007 was voor velen een keerpunt, toen zij hun verblijfsvergunning kregen in het kader van het afgekondigde Generaal Pardon. Op 15 juni werd de pardonregeling van kracht. De overheid maakte sindsdien daadwerkelijk een begin met de afhandeling van de dossiers en dit betekende een grote klus voor de Stichting Stem in de Stad (SidS) om dit in samenwerking met andere organisaties voor te bereiden om de in aanmerking komende mensen voor te dragen. In juli kreeg de eerste cliënt van SidS haar verblijfsvergunning. Vanaf die tijd viel er regelmatig iets te vieren bij SidS, al bleef er grote zorg voor diegenen die niet onder deze regeling vielen.

Opvang

Het aantal panden waarin noodopvang werd verleend breidde zich in 2007 uit van 5 tot 8 panden met een capaciteit van 35 bedden. In de loop van het jaar werd echter een clientenstop voor de opvang afgekondigd omdat duidelijk werd dat twee panden op termijn niet meer beschikbaar zouden zijn voor opvang. Tevens werd er al rekening gehouden met het feit dat SidS in de toekomst genoodzaakt wordt de noodopvang af te bouwen, omdat de regering heeft besloten om gemeentelijke noodopvang in de toekomst niet langer toe te staan als de uitvoering van het pardon is voltooid (de noodopvang van Stem in de Stad wordt voor het grootste gedeelte bekostigd door de gemeente Haarlem).

Er werden in 2007, 35 mensen opgevangen, waarvan 12 een verblijfsvergunning ontvingen.

Hulpvragen

De spreekuren bleven ook in 2007 drukbezet: er kwamen ruim 100 hulpvragen. Veel mensen kwamen om informatie over de pardonregeling, reden om een apart pardonspreekuur op te zetten.

Bij het reguliere spreekuur kwamen veel vragen betreffende de procedures die men had lopen en het uitblijven van antwoord daarop. Dit gaf veel stress en wanhoop bij de cliënten. Er werd veel psychosociale- en maatschappelijke hulp verleend door de vrijwillige medewerkers.

Een ander terugkerend probleem was de toegang tot de gezondheidszorg. De cliënten kunnen en mogen zich niet verzekeren wanneer ze geen verblijfsvergunning hebben. In 2007 was er een toenemende weigering van ziekenhuizen om onverzekerden toegang te geven tot medische zorg. De pogingen vanuit de SidS en de gemeente om hier een oplossing voor te vinden, hadden tot nu toe nog niets opgeleverd. Dit, met name door de afwijzende houding van het ziekenhuisbestuur. Wel werd een bondgenootschap gevormd met de organisatie Dokters van de Wereld om de druk op het ziekenhuis te kunnen opvoeren. Al met al betekende het veel werk voor SidS en een toenemende druk op de goedwillende huisartsen met wie SidS samenwerkt.

Aantal cliënten verdeeld naar reden noodopvang in 2007 en ontvangen verblijfsvergunningen

Type procedure	Noodopvang	Verblijfsvergunning ontvangen
Nog in procedure	8	-
Kunnen buiten hun schuld niet terugkeren	9	2
Herhaalde asiolverzoeken	2	-
Medische reden	3	-
Generaal Pardon	12	10
Terugkeer	1	-
Totaal	35	12
Aantal kinderen	9	
Aantal vrouwen	9	
Aantal mannen	17	

3.2 Generaal Pardon

De gemeente Haarlem stelde in 2007 op verzoek van Stem in de Stad een éénmalig bedrag beschikbaar om de acute nood te lenigen van mensen die in aanmerking komen voor de pardonregeling en geen gebruik konden maken van noodopvang. Zo kon SidS, waar nodig, leefgeld verstrekken en huur betalen aan een groep mensen die het hoofd nauwelijks boven water kon houden. SidS stelde een onafhankelijke toetsingscommissie in om aanvragen voor deze hulp te laten beoordelen met als resultaat dat een groep van 32 mensen werd geholpen. Van deze groep hebben 28 mensen een verblijfsvergunning gekregen.

SidS heeft een bijdrage geleverd aan de specifiek aanpak voor de huisvesting van de pardonners. Hiertoe zijn in samenwerking met de gemeente afspraken gemaakt met de Haarlemse woningcorporaties. De uitstroom van deze cliënten naar eigen woonruimte in de loop van 2008 zal ruimte brengen in de opvangcapaciteit noodopvang van SidS.

3.3. 2008 tot heden

Vanaf de aankondiging van de pardonregeling is er weinig doorstroom geweest in afwachting van hoe de regeling eruit komt te zien. Vanaf begin 2008 is er actief gewerkt aan de afbouw van het aantal mensen in de noodopvang. Er zijn per maand ongeveer 3 nieuwe aanvragen voor opvang, maar ivm de afbouw kan SidS geen opvang bieden. Inhoudelijk is het functioneren van de noodopvang gelijk aan voorgaande jaren. Vanaf 2006 kregen mensen alleen opvang wanneer er een procedure loopt met een perspectief op terugkeer of verblijfsvergunning op termijn.

Samengevat is er in 2008:

Verder gewerkt aan de verdere afhandeling van het Generaal Pardon.

Voor cliënten die nog steeds in afwachting zijn van een beslissing, maar ook voor cliënten die een negatieve beschikking hebben gekregen en voor cliënten die het pardon reeds hebben gekregen, maar die huisvesting, werk of uitkering nodig hebben, moeten inburgeren en integreren, worden overgedragen aan de hiervoor aangewezen instanties.

Hiertoe is mede op verzoek van de gemeente een plan van aanpak opgesteld, waarin het traject van afbouw toelopend naar het einde (01-01-2009) is weergegeven.

4. Afbouw noodopvang

De pardonregeling brengt met zich mee dat de gemeente eind 2009 de noodopvang moet sluiten. De Staatssecretaris, de VNG en de partners in de opvang- en terugkeerbeleid zijn op dit moment bezig overeen te komen hoe het met de noodopvang moet, vanaf 2010. Dit was in het bestuursakkoord tussen de Staatssecretaris van Justitie en de VNG van 25 mei 2007 over de pardonregeling afgesproken, namelijk: dat de gemeentelijke noodopvang *in samenhang met de realisatie van de pardonregeling uiterlijk eind 2009* wordt beëindigd.

In jan 2008 zaten 34 mensen in de noodopvang. Eind 2008 zullen 3 gezinnen (5 volwassenen en 7 kinderen) in de noodopvang verblijven. Stem in de Stad zal een noodhuis zelf bekostigen. Voor de gezinnen heeft SidS echter geen financiële dekking. Hierover wordt nog met de gemeente onderhandeld.

SidS maakt zich zorgen over hoe enkele mensen (3 gezinnen/5 volwassenen en 7 kinderen) na de afbouw van de noodopvang verder opgevangen moeten worden. SidS heeft de gemeente daarom gevraagd om steun voor actieve bemiddeling bij de Staatssecretaris om deze gezinnen alsnog een verblijfsvergunning te verlenen. We hebben dit toegezegd en uitgevoerd.

SidS maakt zich na de afbouw ook zorgen over de groep,
. die thans buiten de pardonregeling valt, het land moeten verlaten, maar nog niet kunnen vertrekken; (reisdocumenten nog niet in orde, etc);
. asielzoekers die in schrijnende situaties verkeren.

SidS zal zich – vanuit haar eigen doelstelling - om deze groepen blijven bekommeren al of niet met steun van de overheid.

7. Samenvatting / conclusie

Voor de 3 gezinnen (5 volwassenen en 7 kinderen) is er nog geen oplossing. Zij verblijven in de noodopvang onder dezelfde criteria als vastgelegd in het plan van aanpak in 2003. De behoefte aan nood is ook na de pardon regeling hetzelfde. Hoe de toekomst eruit gaat zien is onzeker. De eerste prioriteit is het vinden van een oplossing in 2009.

Wij stellen voor SidS financieel te ondersteunen door € 41.000 a fonds perdu beschikbaar te stellen voor het levensonderhoud van deze 3 gezinnen in 2009.

20/11'08

JR